

Kronikken

Ileana Schrøder

Formand for Esperantoforeningen for Danmark; sekretariatsleder i Frivilligt Forum.
imas@get2net.dk

Esperanto og EU udvidelsen

Det internationale sprog Esperanto kan være svaret på de sprogproblemer, som især EU-udvidelsen har medført i EU Parlamentet; dette sprog har et neutralt fundament og er et fuldt udviklet sprog, som er let at lære. Esperantos grundlægger dr. Ludwik Zamenhof udgav grundlaget i Warszawa i 1887. Hans tanke var at lave et internationalt plansprog, med minimal grammatik og i starten et lille ordforråd (<http://esperanto.net/veb/faq.html>), der ikke skulle erstatte de etniske sprog, men tjene som andetsprog for alle. Esperanto er i dag et fuldt udviklet sprog, og esperanto-ordbøger indeholder 15-20.000 ord, hvoraf man kan danne hundredtusind af ord, og sproget udvikler sig til stadighed. Esperantos Akademi overvåger de aktuelle tendenser.

I 1954 anerkendte UNESCOs Generalkonference Esperanto, og der blev etableret officielle relationer mellem UNESCO og Verdens-esperantoforeningen (Universala Esperanto-Asocio: UEA), hvor man kan henvende sig for yderligere informationer (<http://uea.org>).

Men nu tilbage til EU: Den 1. maj er EU blevet udvidet med 10 nye lande. Det betyder tilføjelse af 10 nye officielle sprog, som forårsager hundredvis af mulige tolknings- og oversættelseskombinationer. Nogle hævder, at tallet er 420! Dette problem er delvist løst ved hjælp af engelsk. Dette betyder dog ofte dårlig tolkning- og oversættelseskvalitet, fordi man ved f.eks. tolkning og oversættelse fra italiensk til engelsk og derefter til fransk, risikerer at miste betydning og nuancer.

Derfor har især italienske parlamentarikere foreslået, at man bruger Esperanto som relæsprog for tolkning- og oversættelse i Europaparlamentet, og fordi Esperanto er mere fleksibelt og lettere absorberer andre sprogs kulturer. Således har den italienske parlamentariker Gianfranco Dell'Alba den 16.3. fremført et 'udkast til betænkning om æn-

dringer til Europaparlamentets forretningsorden' og med det formål at træffe forholdsregler i forbindelse med anvendelsen af de generelle bestemmelser om flersprogethed foreslået Udvalget om Konstitutionelle Anliggender, at:

undersøge, om ikke en parallel indførelse af et neutralt relæsprag som esperanto ville kunne bidrage til at bevare de eksisterende sprog, samtidig med at man undgår, at et af disse ikke blot kommer til at overskygge de andre sprog, men også fuldstændigt at dominere dem.

Forslaget blev desværre forkastet med 2 stemmers flertal, idet resultatet blev 14 mod 12. Det glædede os danske esperantister, at Jens-Peter Bonde, som er medlem af udvalget, stemte for. Derefter blev forslaget sendt til afstemning i Parlamentets plenum den 1. april, og resultatet blev, at 120 parlamentarikere svarende til 43% stemte for forslaget. Selv om resultatet således blev forkastet, viser det, at mange parlamentarikere er opmærksomme på sprogproblematikken. Brugen af Esperanto til fremme af sproglig ligestilling og mangfoldighed i EU har aldrig før været nævnt i et så vigtig europæisk dokument. Selv om forslaget kun nævnte behovet for at overveje sagen, indikerer dette, at kendskabet til og mulighederne for Esperanto vokser.

Men det er ikke kun parlamentarikerne, som er opmærksomme på problemet. Den 9. maj, i anledning af Europadagen, blev der afholdt en demonstration i Strasbourg under navnet 'Europa Bunto' (Europæisk mangfoldighed). Det var en manifestation for sprogligt demokrati i Europa, med mange deltagende organisationer, som blev budt velkommen på over 40 sprog. Det viser, at mange EU borgere er klar over den dominans, som engelsk sprog har fået. Har det engelske sprog vundet? Sean O'Rian, irsk diplomat i Berlin, formand for Europa Esperanto Union, svarer dertil, at hvis nogen praler med sit engelsk på højt niveau, så skal man bare foreslå ham at forklare bilens funktioner eller opskriften på en kartoffelomelet på engelsk. En esperantist på mellemniveau kan klare dette efter få måneders flittigt studium.

Som irer kunne Sean svare, at selv hos dem, som er forløbere for resten af Europa, hvor alle taler flydende engelsk, og hvor de fleste har tabt deres irske sprog for 4 generationer siden, findes der en stor bevægelse, som ikke accepterer, at engelsk har vundet! Man kan begynde at mærke, at flere lande er bekymrede over denne udvikling, og nogle er begyndt at tage konkrete skridt for at værne om deres sprog. Således har man i Italien dannet en sammenslutning under navnet 'Sprogalarm' for beskyttelse af sproget af respekt for sproglig og kulturel diversitet mod sprogdiskriminering jfr, § 21 og 22 kap. III i Charteret om de fundamentale rettigheder i EU, hvor et af formålene er at gøre opmærksom på det overflødige misbrug af amerikansk/engelsk terminologi.